

Adam Borzič

Milé čtenářstvo Tvaru,

než jsem usedl k psaní tohoto editoria, zažil jsem kratičké milostné setkání jedné třešně a jednoho kaštanu, jejichž rozkvetlé a olistěné hlavičky se v studeném větru tak něžně dotýkaly, až mě to celého prosytilo pocitem opojení. Ta jemná, skoro hrášková zeleň (přeci jen trošku víc světlá, živější) snoubící se s růžovou s nádechem zralosti mi učarovala – je máj. Dokonce jsme se už stačili líbat pod rozkvetlými stromy, i když tající ledy nám nadělily jaro kapku studené. Ale i tak se vzhledem k celé té tíži, která je – pro tento okamžik – alespoň u nás téměř za námi, extaticky raduji z tohoto cyklického každoročního nádechu života ještě intenzivněji než jiné roky. Na jaře sám život omládne! I nestálost jarního počasí svědčí o jeho mladistvém charakteru. O citu pro změny. Snad proto si s jarem asociujeme i síly lásky a revoluce.

Možná jsme letos zvolili za zastřešující téma ročníku Tvaru *mládí*, abychom v nemocném čase evokovali jeho oživující a léčivé síly. Věrní tomuto motivu zpovídáme v tomto čísle básnířku, esejistku a badatelku Kláru Goldstein. Už je to pár let, co mě zaujala svým zralým debutem *Milíře* i publicistickými texty na latinskoamerická témata v kulturním čtrnáctideníku *A2*. Od té doby už uběhlo několik let a Klára celkem nedávno vydala sbírku *Falkenfrau* – již třetí –, v níž hrají významnou roli taje hudební. Mám rád renesanční typy osobností a vždy mě znervózňuje, když je někdo doma jen v jedné oblasti života. Klára básnířka, muzicírující, literárně bádající je autorkou dle mého gusta. V její poezii i osobnosti se spojuje jiskřivý intelekt, vášnivost a očividná síla srdce. Cítím souznění s její vizí křížící spiritualitu a smysl pro sociální spravedlnost. A raduji se z jejího niterného tance mezi poezií a hudbou. V neposlední řadě velmi oceňuji, že se Klára Goldstein odborně zabývá postavou jednoho z největších gigantů světové poezie Pabla Nerudy. A že ho svléká z těch obnošených kontextů i předsudků a ve své zasvěcené monografii *Pokus o nekonečného Neruda* nám představuje tuto osobnost svěžím pohledem. A konečně jí vděčíme také za několik Nerudových básní v novém překladu.

Z desátého čísla bych rád upozornil také na rubriku „Právě vychází“, v níž přinášíme ukázkou z románu Susanny Clarkové, která se před pár lety proslavila pozoruhodným románem *Jonathan Strange & pan Norrell*, jenž se dočkal i své povedené seriálové adaptace. Tentokrát tato zajímavá autorka na pomezí žánrů napsala román o geniálním italském barokním grafikovi Piranesim, taktéž v překladu Viktora Janiše. A protože nás postava tohoto umělce, který ve svém díle vytvářel melancholické imaginární žaláře i vznošené chrámy, zaujala, požádali jsme o esej kunsthistoričku Helenu Zápalkovou, která se jeho dílem odborně zabývá.

Přeji vám jarní čtení! ■

inzerce

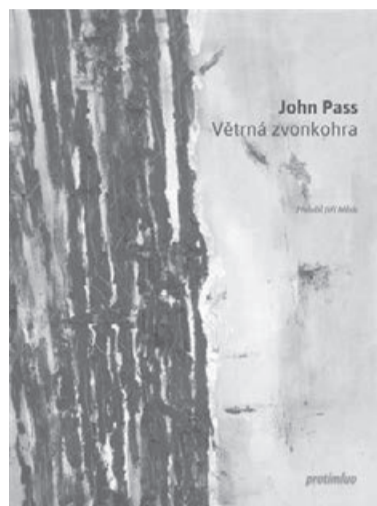
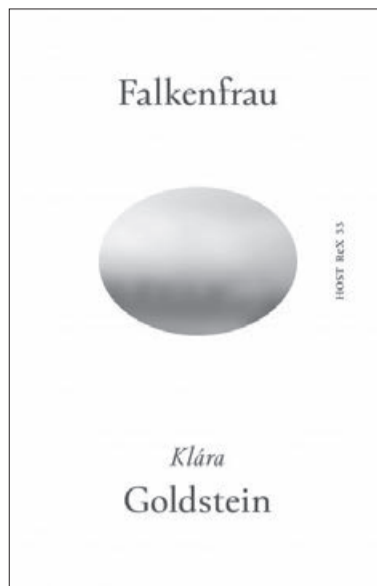

čtěte
**Bubínek
Revolveru**

www.bubinekrevolveru.cz
pravidelná dávka reflexí
na aktuální témata
v kultuře a společnosti
po síti posílá
Revolver Revue

revolverrevue.cz | @RevolverRevue | @revolver_revue | #revolverrevue

Čabajka

Někdy si rozmarně objednáte párek a naservírují vám místo něho degustační menu. Dnes tu máme bohatou, pozornou, smyslovou poezii, která jde ve svém obsahu daleko za smysly. Nechci s ní zůstat sama. Musíte ochutnat se mnou.

Falkenfrau (Host, 2021) Kláry Goldstein (1988) je intenzivní jako spálenina. Už jsme si mohli všimnout dříve, že Goldstein s vášnivým zaujetím naslouchá světu. Nová sbírka je plná zvukových či zvukově-obrazových objevů: „*tma se podobá výstřelu*“, „*je téměř slyšet usychat listy*“, „*Holte stromy tak prudce rozvětvené, / jako by je napsal Rachmaninov*“. Smysly jsou ovšem jen nástroje, jde o to účastnit se, vtisknout si. Vlákno vedoucí k účasti najdeme v každé básni. Někdy je vlnivé, vine se v půvabných lyrických zřetích: „*Jaro se prolomuje do ulic, / větrně a bytostně. / Tisíce zelených spárků šustí / po stromové kůře*.“ (s. 43) Jindy se ale zařává a strhává, citlivá pozorování se stávají verandami nevlídných domů lidské zkušenosti. Strašlivé věci, násilí a krutosti, které odsouváme do historie, se dějí znovu – ve zpřítomnění básni. Přesná určení událostí nejsou nutná, v každém ze tří celků básnické knihy jsou texty, které otvírají nezhojenou minulost, v ozvěnách vracejí krutosti lidí vůči lidem. „*Pokaždé když tudy procházím, mne mrazí*.“ (s. 23). *To tudy by mohlo být v dějinách člověka téměř kdekoliv.*

Jiří Měsíc přeložil výbor z mohutného díla kanadského básníka Johna Passe (1947) *Větrná zvonkohra* (Protimluv, 2020). A jaké jsou to básně! „*Hoví si tady jako neukojitelná // nahodilá melodie, cetka koupená z rozmaru, síť / plná něčeho neviditelného, sestraliství // a lodních plachet, blyštivá / suspenze na stříbrném drátě, zapletená // do vánku, ukončená měděnou ještěrkou, v teplém břichu / spánku, na přechodu do lahodného kovového pohybu / vědomí*.“ (s. 78) Omámeně cituji z titulní básně „*Větrná zvonkohra*“, která pochopitelně nemůže vypovídat o celém výboru. Pass je pěvec moderního mýtu, který se opírá o své bezprostřední soužití s přírodou, již neromantizuje, ale pozoruje ji

a dobře zná. Jeho poezie je silná v intimní osobní zkušenosti a básně jsou slastně obrazné, přitom však hmatají po podstatě věcí a jevů. V úvodním eseji Jiřího Měsíce se dozvídáme, že vše se otevřelo setkáním básníka a překladatele v roce 2012 – jak jsou taková setkání zásadní! Díky tomu nyní můžeme ochutnat hned ze sedmi básnických knih publikovaných mezi lety 1984 a 2019. Péče, která se básním dostala, je patrná z edičních poznámek, v nichž jsou systematicky objasněny složité aspekty a osobní významové vrstvy básní. Jde o mnoho – předat zkušenost básníka z jazyka do jazyka. Ale nakonec, stejně jako u první dnes zmíněné sbírky: Autor předává hluboce prožitou osobní zkušenost ve dlani čtenáři. Nemačkejte, hýčkejte. ■

199 SLOV O PRÓZE Petr Novák: Myškinův problém, Pointa Publishing, Praha 2021

Pavel Janoušek

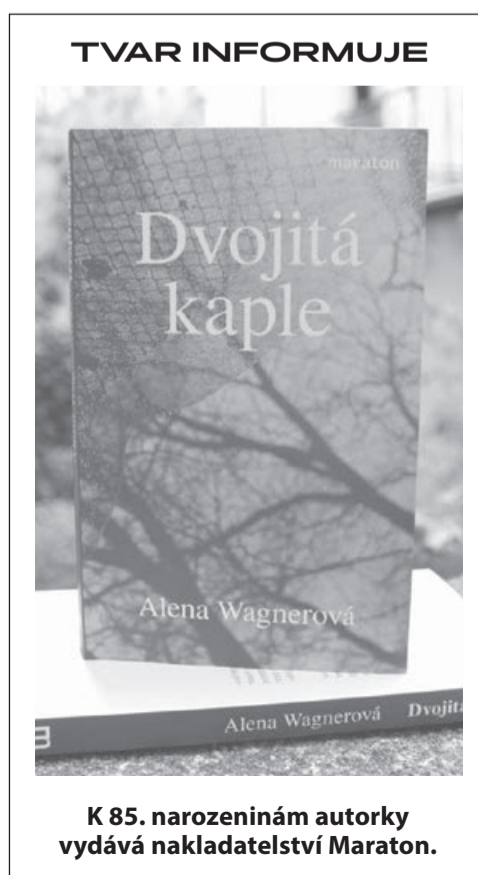
Netuším, nakolik je próza *Myškinův problém* autobiografií, nicméně je pojata jako sebe-reflexe stárnoucího mladíka, který se deset let po flakoval po různých vojenských a teď se rozhodl, že to náležitě zužitkuje. Takže kumštovně sepsal:

- jak ony školy nebyly hodny jeho génia,
- milostné styky se všemi ženami, kterým pronikl do mezinoží,
- svůj otcovský vztah k synovi jedné z nich, byť nebyl jeho otcem,
- umírání vlastního otce.

Bod a) má do příběhu vnést nádech didakticko-sociálně-kritický. Bod b) má zaujmout sexem a složitostí mezilidských vztahů. Body c) a d) pak mají čtenáře lidsky dojmout.

Osu Novákovy výpovědi ovšem utváří především rozpor mezi snem a realitou, neboli otázka, proč vypravěč dostane vždycky a od každé kopačky. To je z autorova pohledu špatně – a zároveň dobře, neboť mu to umožňuje vypravěče povýšit na strádajícího romantického hrdinu, který má právo, ale i povinnost příšerně moudře meditovat o romantismu a vůbec o všem.

Problémem Myškina Nováka totiž je, že tvoří s vírou ve svou schopnost na libovolnou mezilidskou situaci zručně naroubovat hlubokomyslnost vypůjčenou z jakéhokoli cizího díla. Neboť ten, kdo náležitě zamachruje jménem de Saint-Exupéry, Patočka, Lynch, Platon, Camus, Goethe, Irwing, Tolstoj či Flaubert, už nemusí usilovat o skutečně osobitý průnik pod povrch jevového. ■

TVAR INFORMUJE

Dvojitá kape
Alena Wagnerová

K 85. narozeninám autorky vydává nakladatelství Maraton.